

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 95 0 П 037063 17 Рев
Бања Лука, 07.3.2018. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Росе Обрадовић, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Б.М. из Ш., Љ.М. и Д.М.1 из Т., те Д.Ђ. из Н., сви заступани по пуномоћнику М.Т., адвокату из Т., против туженог А. д.о.о. Т., заступан по пуномоћнику З.Т., адвокату из Т., ради предаје у посјед некретнина, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Требињу број 95 0 П 037063 16 Гж 2 од 07.3.2017. године, на сједници одржаној 07.3.2018. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Одбија се захтјев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Требињу број 95 0 П 037063 16 П 2 од 03.10.2016. године одбијен је тужбени захтјев тужитеља којим су тражили да суд обавезе туженог да им преда у посјед парцелу означену као кч.бр. ... у површини од 1210 м2 уписана у зк.ул. ... к.о. Ч.... Тужитељи су обавезани да туженом накнаде трошкове спора у износу од 6.925,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Требињу број 95 0 П 037063 16 Гж 2 од 07.3.2017. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужитељи ревизијом побијају другостепену пресуду због погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се обје нижестепене пресуде преиначе и удовољи њиховом тужбеном захтјеву или да се исте укину и предмет врати на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужени предлаже да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Тужитељи у овој парници захтијевају да им тужени преда у посјед парцелу означену као кч.бр. ... у површини од 1210 м2 уписана у зк.ул. ... к.о. Ч., а који

захтјев заснивају на тврдњи да су на тој парцели стекли право сусвојине са по $\frac{1}{4}$ дијела по основу наслијеђивања иза смрти своје мајке Д.М.2.

На основу овако постављеног тужбеног захтјева проведено је расправљање пред првостепеним судом па је утврђено: да су се тужитељи на основу рјешења о наслијеђивању Основног суда у Требињу од 25.3.2013. године у земљишним књигама уписали као сувласници спорне парцеле са по $\frac{1}{4}$ дијела; да према подацима новог операта наведена парцела чини саставни дио парцеле означене као кч.бр. ... у површини од 102864 м² уписана у лист непокретности број 1 к.о. Ч. 2, а да је као посједник ове парцеле са 1/1 дијела уписан АД А. Т.; да је ову парцелу држао у посједу некадашњи П. к. Т., а након њега АД А. Т., над којим је 2012. године отворен стечајни поступак; да је у том стечајном поступку тужени купио од АД А. Т. као стечајног дужника његову покретну и непокретну имовину, укључујући и виноград засађен на спорној парцели, о чему је код нотара сачињен купопродајни уговор дана 16.4.2014. године; да је на основу овог уговора тужени ушао у посјед спорног земљишта, а од надлежног Министарства је затражио да му се додјели концесија за кориштење тог земљишта, који поступак још није окончан.

Код таквог стања ствари нижестепени судови су закључили да су тужитељи само формално уписани као сувласници предметне парцеле, али да нису њени стварни власници јер је њихова правна предница то право изгубила обзиром да је ово пољопривредно земљиште по сили закона прешло у друштвену, а касније у државну својину, слиједом чега ни тужитељи након смрти мајке нису то право могли стећи наслијеђивањем, па им не припада право да траже предају у посјед тог земљишта.

Нижестепене пресуде су правилне и на закону засноване.

У конкретном случају ради се о својинској тужби за повраћај ствари.

Одредбом члана 126. став 1. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске” број 124/08 до 60/15, даље: ЗСП) је прописано да власник тужбом може захтијевати од држаоца повраћај индивидуално одређене ствари. Чланом 127. став 1. истог закона је прописано да власник мора доказати да на ствари, чији поврат тражи, има право својине, као и да се ствар налази у фактичкој власти туженог. Дакле, циљ тужбе за повраћај ствари јесте предаја државине власнику, а основ тужбе је право својине тужитеља на ствари. Слиједом одредбе члана 36. став 2. ЗСП, и сувласник има право да тражи предају цијеле ствари према правилима о недјељивим обавезама.

У конкретном случају је утврђено да је некадашњи П. к. Т. више деценија користио комплекс пољопривредног земљишта у чијем склопу се налази и парцела која је предмет ове парнице, из чега се поуздано може закључити да је ово земљиште било у друштвеној својини.

Одредбом члана 268. став 1. Закона о удруженом раду („Службени лист СФРЈ“ број 53/76 и 57/83) је прописано да се враћање непокретности које је постало друштвено средство без правног основа може захтијевати у року од 5 година од дана сазнања, а најкасније у року од 10 година.

У овом случају није утврђено да ли је спорна парцела прешла из приватне у друштвену својину по неком правном основу или без основа. Међутим, из изведених доказа произлази да је наведено земљиште уписано у катастру као друштвено средство, а велики комплекси пољопривредног земљишта према тада важећим прописима нису ни могли бити у приватној својини грађана, што значи да је правна предница тужитеља изгубила права која је раније имала на дијелу овога земљишта.

Надаље, чланом 47. Закона о измјенама и допунама Основног закона о искориштавању пољопривредног земљишта („Службени лист СФРЈ“ број 12/67) је прописано да земљиште на којем постоји право својине, а које сопственик није обрађивао нити је за то земљиште плаћао обавезе према друштвеној заједници 10 или више година од дана ступања на снагу тог закона, него је за то вријеме земљиште користило без уговора са сопствеником неко друштвено - правно лице, прелази у друштвену својину ако сопственик тог земљишта за то вријеме није поднио тужбу за признавање свог права својине на том земљишту или тужбу за исплату накнаде на име кориштења тог земљишта.

Из садржине ове одредбе произлази да она производи правно дејство у односу на престанак кориштења земљишта од стране власника у трајању од 10 година. Некориштењем пољопривредног земљишта, дакле, власник губи право својине.

Полазећи од утврђених чињеница да је непокретност, у односу на коју тужитељи истичу своје право сусвојине по основу наслеђења, више деценија користио П. К. Т. тј. друштвено - правно лице, да је након престанка постојања овог К. у катастарски операт уписан АД А. Т. као посједник ове непокретности са 1/1 дијела, да је у стечајном поступку отвореним над том фирмом тужени 2014. године купио виноград засађен на спорној парцели, а да су тужитељи тек 2015. године поднијели тужбу за предају ове парцеле њима у посјед, очигледно је да је тужба поднесена по протеку рока од 10 година од дана када су претходници туженог започели користити спорно земљиште. Стога су нижестепени судови правилно закључили да су се у конкретном случају испунили сви законски услови за прелазак спорних непокретности у друштвену својину.

Према томе, има се узети да је спорно земљиште *ex lege* због протеча времена и пасивног држања преднице тужитеља постало друштвена својина па су нижестепени судови правилно примијенили материјално право када су тужбени захтјев одбили као неоснован.

Тачно је да су се тужитељи на основу рјешења о наслеђивању у земљишним књигама уписали као сувласници спорне парцеле. Међутим, чињеница да је неко уписан у земљишним књигама као власник је само претпоставка својине. Та претпоставка отпада ако неко други, чије стицање није уписано у земљишним књигама, докаже да има ваљан наслов и истинит начин стицања тог права. Тужени је у овом спору доказао да је предметна парцела, која се налази у комплексу пољопривредног земљишта површине 102864 м² и до које не води приступни пут, по основу закона прешла из приватне у друштвену својину, при чему није битно што је овај прелаз евидентиран само у катастру, а не и у земљишним књигама.

На правилност нижестепених пресуда не утичу ревизиони приговори да није утврђено када су П. К. Т. и АД А. Т. ушли у посјед спорног земљишта. Тужитељи се нису одазвали позиву за рочиште на коме су требали бити саслушани у својству парничне странке па су пропустили могућност да се изјасне о околностима које би евентуално могле утицати на доношење другачије одлуке (да ли је и до када њихова мајка обрађивала спорно земљиште и да ли је иста плаћала порез за то земљиште). Они нису оспорили налаз и мишљење вјештака геометра и исказ директора туженог, а ти докази упућују да је спорни комплекс пољопривредног земљишта прије више деценија прешао из приватне у друштвену својину.

Неосновано се у ревизији тужитељи позивају на своје јаче право на посјед јер, како је напријед речено, њихова правна предница је по сили закона изгубила право својине на спорној парцели па ни они по основу наслијеђа нису могли стећи било какво право на истој.

Није од утицаја на рјешење овог спора чињеница да је тужитељ Д.М.1 у стечајном поступку отвореним над АД А. Т. поднио захтјев за излучење спорне парцеле из стечајне масе. По одредби члана 41. Закона о стечајном поступку („Службени гласник Републике Српске” бр. 26/10-Пречишћени текст), излучни повјерилац има право, уколико му се ствар не издвоји, да захтијева протучинидбу и накнаду штете од стечајног дужника, а нема право да било шта тражи од лица коме је стечајни управник отуђио односно уступио ствар чије се излучење тражи.

Из наведеног слиједи да нижестепене пресуде немају недостатке на које указује ревизија тужитеља. Зато је ревизију ваљало одбити као неосновану, примјеном одредбе члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске” број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП).

На основу члана 397. став 1. у вези а чланом 387. ЗПП, овај суд је одбио захтјев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка, који се односе на састав одговора на ревизију, налазећи да ови трошкови нису били потребни за вођење парнице.

Предсједник вијећа
Роса Обрадовић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић